

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ
Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)
Член на Европейската асоциация на съдиите (ЕАС)
Член на Европейски магистрати за демокрация и свободи (МЕДЕЛ)
София 1000, ул. Пиротска 7, ет.5, тел 0879686841
e:mail: office@judgesbg.org
web: <http://www.judgesbg.org>

ДО

**КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

по к.д. № 13/19.1.2021 г.

СТАНОВИЩЕ

на Съюза на съдиите в България по искане на Пленума на Върховния касационен съд за установяване на противоконституционност на чл. 28, ал. 1, изречение първо относно думите „или на равна по степен“ и изречение второ, и чл. 50, ал. 1 и ал. 2 относно думите „или на равна по степен длъжност в органите на съдебната власт“ от Закона за съдебната власт

Уважаеми конституционни съдии,

Във връзка с покана за представяне на становище по искане на Пленума на Върховния касационен съд (ВКС) за установяване на противоконституционност на чл. 28, ал. 1, изречение първо относно думите „или на равна по степен“ и изречение второ, и чл. 50, ал. 1 и ал. 2 относно думите „или на равна по степен длъжност в органите на съдебната власт“ от Закона за съдебната власт (ЗСВ) от Съюза на съдиите в България (ССБ) учтиво молим да имате предвид следното:

Считаме искането на Пленума на ВКС за основателно.

Предвидените в ЗСВ разпоредби, позволяващи при изтичане или предсрочно прекратяване на мандата на избран член на Висшия съдебен съвет (ВСС), на главния инспектор и инспекторите от Инспектората към ВСС (ИВСС) да бъдат „назначени (възстановени) на длъжност една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“, както и възможността за възстановяването им „на равна по степен“ длъжност в органите на съдебната власт е **неправилно и противоречи на основополагащи конституционни принципи**. В същността си това законодателно решение представлява едно заобикаляне на заложените в Конституцията принципи на съдебна независимост, правова държава, разделение на властите и равенство на

гражданите пред закона. Създава един законодателен „байпас“ на конкурсното начало и означава, че законодателят счита, че заемането на длъжност във ВСС или ИВСС следва да бъде награждавано или най-малкото третирано като специално обстоятелство.

Разпоредбите на чл. 28 и чл. 50 от ЗСВ в атакуваните им части противоречат на установения в чл. 117, ал. 2 от Конституцията принцип на независимост на съдебната власт. Въпросите за движението вътре в една система, каквито по същество са въпросите за служебния статус на съдиите, прокурорите, следователите и по-конкретно назначаване, повишаване, понижаване или преместване следва да се решават именно в рамките на същата тази система. Ако правилата, определящи параметрите на това движение се налагат от външни на тази система фактори, то тази система не би могла да се счита за независима. По същество тя е една несамостоятелна и подчинена система. Съществуването на законовите разпоредби на чл. 28 и чл. 50 от ЗСВ е илюстрация на това положение – съдебната власт е подчинена на законодателната. Това е фундаментално неправилно.

Разпоредбите на чл. 28 и чл. 50 от ЗСВ в атакуваните им части противоречат на установения в чл. 4, ал. 1 принцип на правовата държава. С определянето на извънреден ред за назначаване, повишаване, понижаване или преместване на определени лица, Народното събрание по същество и по Конституция (чл. 129) си присвоява правомощия, принадлежащи изключително на съдебната власт с цел да разграничи една категория лица и да им предостави възможности, които са по своята същност привилегии. По този начин ефективно и категорично се отрича принципа на конкурсното начало като единствен начин за назначаване и кариерно израстване на магистратите.

Доколкото ВСС има характер на най-висш административен орган на съдебната власт, съставен на избран принцип, е основателно да се счита, че законодателят поставя знак на равенство между изпълняването на административна длъжност и полагането на конкурс, който следва да провери пригодност за изпълнение на магистратска длъжност. Това е превратно смесване на критериите, които са заложили в преценката на това дали даден магистрат е пригоден да заема определена длъжност или не. Така на практика при преместване или повишаване на такъв магистрат ВСС ще преценява неговото представяне като член на ВСС, главен инспектор или инспектор към ИВСС. Още повече предложеният режим отделя членовете на ВСС и инспекторите от ИВСС от останалите колеги и създава основателно съмнение за политическа мотивираност и „подсигуряване“ на кариерното им развитие. Това руши устоите на независимостта и доверието в безпристрастността на съдебната система.

Трябва да се има предвид, че всеки от настоящите членове на ВСС и ИВСС, когато е кандидатствал за заемането на съответната длъжност в тези органи е имал ясното съзнание, че работейки в тях в продължение на 5 или 4 години, той доброволно се отказва от кариерно израстване за този период от време в името на това да управлява съдебната система. За сметка на това законодателят е компенсирал тези магистрати чрез по-високо трудово възнаграждение и други компенсации. Така всеки кандидатстващ за ВСС и ИВСС е имал информиран избор и доброволно е приел едно временно ограничение на възможността за кариерно израстване като магистрат, за сметка на гласуваното му високо доверие и чест да управлява една от трите власти в държавата.

Разпоредбите на чл. 28 и чл. 50 от ЗСВ в атакуваните им части противоречат на принципа за разделение на властите, заложен в чл. 8 от Конституцията. Създавайки ново основание за повишаване в длъжност и преместване на определена категория лица, с която ВСС е длъжен да се съобрази, Народното събрание изземва компетентността и отрича независимостта на съдебната власт. Действително, Народното събрание има правомощията със закон да определи как да структурира съдебната система. Но това означава да създаде правила, които са еднакви за всички, а не да създава привилегирани категории магистрати.

Съюзът на съдиите в България винаги е бил последователен противник на внасянето на специални привилегии по отношение на членовете на ВСС и на инспекторите от ИВСС и в частност „грижата“ за техния кариерен растеж след приключването на мандата им, по начин различен от този, който е законово установен за всички останали съдии, прокурори и следователи. Не трябва да се пренебрегва и факта, че при оставане в сила на този режим най-висшите съдилища на държавата в най-близко бъдеще ще бъдат запълнени без конкурс от бивши членове на ВСС и инспектори от ИВСС. Внасянето на изключения от конкурсното начало е по същество неговото отричане.

Ето защо считаме, че следва да обявите за противоконституционни чл. 28, ал. 1, изречение първо относно думите „или на равна по степен“ и изречение второ, и чл. 50, ал. 1 и ал. 2 относно думите „или на равна по степен длъжност в органите на съдебната власт“ от Закона за съдебната власт.

гр. София,
12.02.2021 г.

Управителен съвет на ССБ:
Калин Калпачиев
Даниела Мавродиева
Йордан Дамаскинов
Емил Дечев
Красимир Мазгалов
Вероника Бозова
Петко Петков